

Bevilgninger til samiske formål

Som urfolk og minoritet i fire stater har samene behov for og rett til en særlig status i henhold til internasjonal og nasjonal rett. Norge har et særskilt ansvar for utvikling av samenes språk, kultur og levekår. Grunnlovens § 110 a pålegger statens myndigheter å legge forholdene til rette for at den samiske befolkning skal kunne styrke og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv.

Kommunal- og regionaldepartementet har samordningsansvaret for statlig samepolitikk. Prinsippet om departementenes sektoransvar gjelder på alle fagområder, og departementene har ansvar for å følge opp samepolitikken innenfor sine sektorer. Dette gjelder også de ordningene som er overført til Sametinget.

Med denne publikasjonen vil regjeringen gi en kort og samlet framstilling av de ulike departementenes forslag til bevilgninger til samiske formål i 2004. Denne oversikten er også gitt ut i 1999 (rundskriv H-12/98), i 2000 (H-29/99), i 2001 (H-13/00), i 2002 (H-32/01) og i 2003 (H-11/02). Årets hefte omfatter bevilgninger som ikke har vært omtalt tidligere, slik at tallene i enkelte tilfeller ikke vil være sammenlignbare med fjorårets publikasjon.

Sametinget	2
Utdannings- og forskningsdepartementet.....	3
Kultur- og kirke departementet.....	7
Kommunal- og regionaldepartementet	9
Helse departementet	13
Barne- og familiedepartementet	14
Landbruksdepartementet	16
Miljøvern departementet.....	20
Utenriksdepartementet.....	21
Justisdepartementet.....	22

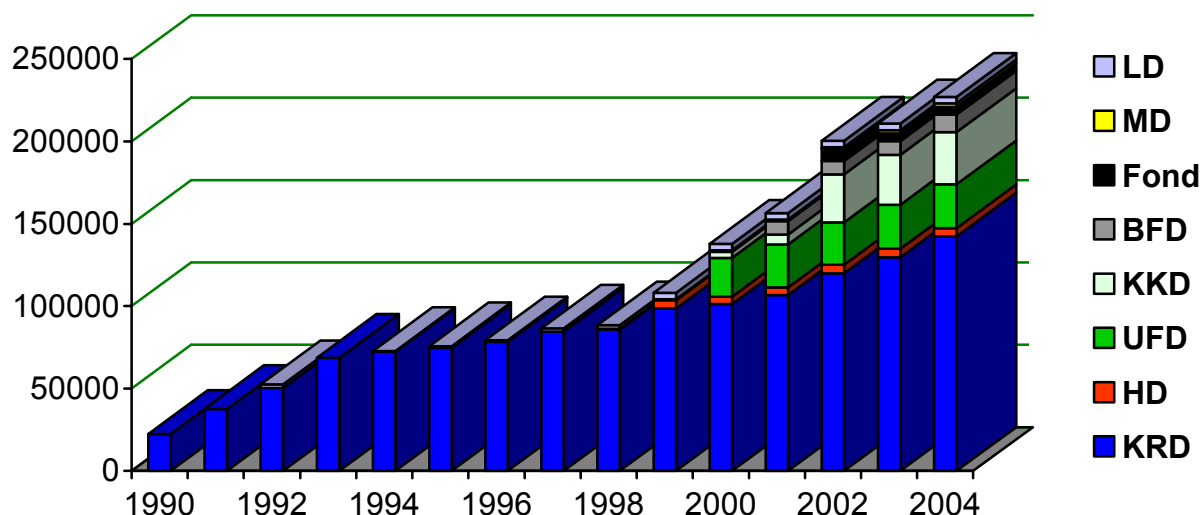
Oversikt over bevilgninger til samiske formål (1000 kr):

	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004	Pst. end- ring 2003-2004
Utdannings- og forskningsdepartementet	172 007	170 785	168 591	-1,3 a)
Kultur- og kirke departementet	40 109	41 480	43 353	4,5
Kommunal- og regionaldepartementet	125 700	135 500	148 050	9,3
Helse departementet	10 300	10 700	10 700	0,0
Barne- og familiedepartementet	8 113	8 413	10 716	27,4
Landbruksdepartementet	146 433	144 734	149 797	3,5
Miljøvern departementet	1 000	2 000	2 000	0,0
Utenriksdepartementet	1 388	1 600	1 600	0,0
Nærings- og handelsdepartementet	240	240	240	0,0
Justisdepartementet	1 850	2 600	2 150	-17,3
Samlet bevilgning	507 140	518 052	537 197	3,7
Samefolkets fond	7 119	4 650	4 650	0,0
Sum	514 259	522 702	541 847	3,7

a) Bevilgningen er nedjustert av tekniske årsaker: 1) som følge av omlegging av ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift, og 2) i forbindelse med overgang til nettobudsjettering for Samisk høyskole er utgiftsbevilgningene samlet på post 50. Inntektsbevilgningene under kap. 3274 på 4,1 mill. kr er trukket ut, og utgiftsbevilgningene er redusert tilsvarende. Reelt sett er det en økning til særskilte samiske formål på UFDs budsjett.

Sametinget

Sametinget vil i følge budsjettforslaget forvalte omlag 227 mill. kr til samiske formål i 2004. Dette er en økning på ca. 17 mill. kr fra 2003 (8,1 pst). Sametingets første hele driftsår var 1990, og da hadde Sametinget et budsjett på 31,7 mill. kr. Utviklingen er i tråd med myndighetenes målsetting om at Sametinget skal ha større innflytelse og myndighet i saker som er av spesiell interesse for den samiske befolkningen.

Tidligere har Sametinget bl.a. fått ansvaret for å fordele tilskudd til samiske organisasjoner, til kultur- og nærings- og språklige formål, og fått overført ansvaret for en rekke oppgaver fra fagdepartementene av særskilt betydning for samisk kultur. Etter at sameloven ble vedtatt, har det vært en forutsetning at Sametinget skal ha en vesentlig grad av selvråderett og innflytelse i disse spørsmålene.

Sametinget er også tillagt forvaltningsansvar for visse administrative forhold, slik som valg til Sameting og oppnevning av representanter til ulike offentlige organer. Sametinget utøver dessuten myndighet og innflytelse gjennom deltakelse og representasjon i en rekke utvalg, styrer og råd. Foruten den myndigheten som Sametinget har gjennom sameloven, er Sametinget tillagt myndighet med hjemmel i reindrifsløven, opplæringsloven og kulturminneløven.

Sametinget fikk i 1999 unntak fra bevilgningsreglementets § 4 om bruttobudsjettering og får hele sin bevilgning fra Kommunal- og regionaldepartementet på én 50-post. Tilsvarende overføres bevilgningene fra Barne- og familiedepartementet, Utdannings- og forskningsdepartementet, Kultur- og kirke departementet og Miljøverndepartementet over 50-poster. Sametinget gis på denne måten et særlig selvstendig ansvar og frihet med hensyn til ressursdisponeringen. Sametinget fordeler bevilgningen i sitt plenumsmøte i november, med forbehold om Stortingets budsjettvedtak. Med de føringer som er lagt i Stortingets budsjettvedtak, fordeler Sametinget bevilgningen etter egne prioriteringer.

Sametinget informerer om egen virksomhet på nettsiden www.samediggi.no.

Utdannings- og forskningsdepartementet

(i 1000 kr)

Kap.	post	Benevnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
206	50	Samisk utdanningsadministrasjon, Tilskudd til Sametinget	25 687	26 689	26 433 ¹⁾
222	01	Statens grunnskoler og grunnskoleinternat, Driftsutgifter	22 550	23 000	23 000 ²⁾
224	68	Fellestiltak i grunnskolen og videregående opplæring, Det samiske utdanningsområdet	32 915	35 712	36 962
232	01	Statlige skoler med opplæring på videregående nivå, Driftsutgifter	51 400	52 028	50 500 ²⁾
	45	Statlige skoler med opplæring på videregående nivå, Større utstyrskjøp og vedlikehold	2 050	1 223	1 500
274	01	Statlige høyskoler, Driftsutgifter	27 032	28 014 ³⁾	
	21	Statlige høyskoler, Spesielle driftsutgifter	9 464	3 321	
	45	Statlige høyskoler, Større utstyrskjøp og vedlikehold	909	798	
	50	Statstilskudd			30 196 ⁴⁾
Sum			172 007	170 785	168 591

- 1) Bevilgningen er nedjustert som følge av omlegging av ordninga med differensiert arbeidsgiveravgift og avvikling av el-avgiften for all produksjonsvirksomhet. Det vises til omtale i Ot.prp. nr. 1 (2003–2004) Skatte- og avgiftsopplegget 2004.
- 2) Anslag basert på videreføring av bevilgningsnivået. Beløpet kan bli noe justert i endelig tildeling. Bevilgningen nedjustert pga omlegging av ordninga med differensiert arbeidsgiveravgift og avvikling av el-avgiften.
- 3) I tillegg er Samisk høyskole tildelt midler til hovedfag i duodji, merkostnader knyttet til fleksible utdannings tilbud, lønnsmidler ifbm. FN-verv, samisk journalistutdanning, IKT i lærerutdanningen og omstillingsmidler ifbm. gjennomgang av økonomien av høyskolen.
- 4) I forbindelse med overgang til nettobudsjettering for Samisk høyskole er utgiftsbevilgningene samlet på post 50. Inntektsbevilgningene under kap. 3274 på 4,1 mill. kr er trukket ut, og utgiftsbevilgningene er redusert tilsvarende.

I tillegg blir det bevilget midler til samiske formål over disse kapitler og poster:

Kap.	post	Tiltak
226	21	Kvalitetsutvikling i grunnskolen og videregående opplæring, Spesielle driftsutgifter
248	21	Særskilte IKT-tiltak i utdanningen, Spesielle driftsutgifter
263	50	Universitetet i Tromsø, Statstilskudd
285	52	Norges forskningsråd, Forskningsformål

Det er tidligere også blitt bevilget midler til drift av Opplæringsrådet for duodji over kap. 200 post 21 og kap. 223 postene 01 og 71. Tildelingen til formålet har vært på om lag kr 260 000 siste år. Av hensyn til det samlede budsjett-opplegget er tilskudd til drift av opplæringsråd forslått avvirket fra 2004.

Kap. 206 Samisk utdanningsadministrasjon, post 50 Tilskudd til Sametinget

Kapitlet finansierer utgifter til Sametingets opplæringsavdeling, til produksjon og utvikling av læremidler for samiske elever, og til å gi råd og veiledning til lærere som gir opplæring til samiske elever i barnehage, grunnskole og videregående opplæring. Bevilgningen til Same-tinget foreslås videreført på samme nivå som i 2003.

Kap. 222 Statens grunnskoler og grunnskoleinternat, post 01 Driftsutgifter

Over kapitlet bevilges det midler både til samiske formål og til Longyearbyen skole. Midlene skal bl.a. dekke drift av skole og internat ved Sameskolen i Midt-Norge, Hattfjelldal, og kjøp av undervisnings- og internattjenester fra Snåsa og Målselv kommuner. Målsettingen med disse skolene er å gi elevene opplæringsmuligheter som kan bidra til å styrke samisk språk og identitet. Bevilgningen skal også gå til å dekke utgifter til ventelønn for tidligere ansatte ved nedlagte internat. Utviklingen de siste årene har vist et sterkere behov for å se virksomheten ved disse skolene i sammenheng med andre utdanningspolitiske tiltak for den samiske befolkningen, jf. kap. 232 og omtale av framtidig tilknytningsform for de samiske videregående skolene. Bevilgningen er foreslått videreført på samme nivå som i 2003.

Kap. 224 Fellestiltak i grunnskolen og videregående opplæring, post 68 Det samiske utdanningsområdet

Målet med tilskuddsordningen er å styrke kommunenes økonomiske evne til å gi opplæring i og på samisk, i samsvar med de rettighetene som går fram av § 6-2 i opplæringsloven. Tilskuddet går også til å styrke lærernes kompetanse i samisk språk og kultur, og til å bidra økonomisk til at fylkeskommunen kan gi ekstra opplæring i samisk i videregående opplæring.

Omfanget av opplæringen i og på samisk i grunnskolen har økt med 4 pst. siden skoleåret 2001-02. I 2002-03 økte opplæringen i samisk språk og kultur mye, spesielt i de sørsamiske og lulesamiske områdene. Antallet studiehjemler har holdt seg relativt stabilt de siste årene. Våren 2003 var det 232 elever i videregående opplæring som fikk undervisning i samisk, de fleste av disse i fylkeskommunale skoler. Dette var 23 flere enn året før. Bevilgningen for 2004 blir foreslått ført videre på samme nivå som i 2003.

Kap. 226 Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen, post 21 Spesielle driftsutgifter og kap. 248 Særskilte IKT-tiltak i utdanningen, post 21 Spesielle driftsutgifter

Utdannings- og forskningsdepartementet har gitt stønad til Sametinget for å stimulere bruken av IKT i samisk utdanning, særlig med fokus på utvikling av et samisk skolenett og digitale læremiddel på samisk. I tillegg er det gitt midler til pedagogiske utviklingsprosjekter i regi av Sametinget og til opplegg for fjernundervisning i det sørsamiske området. I 2003 er den samlede tildeling til samiske formål over disse to budsjettkapitlene på om lag 5,5 mill. kr. Det har de siste årene vært utviklet samiskspråklige diagnostiske leseprøver for grunnskolen. Sametinget har gjort prøvene tilgjengelig for skoler med samiske elever. I 2003 ble det i forbindelse med kvalitetsreformen opprettet en stipendordning for videreutdanning av lærere bl.a. for å studere samisk. Evalueringen av grunnskolereformen som blir slutført i 2003, vil gi viktige innspill til departementets og Sametingets videre arbeid med læreplanverket for den 10-årige grunnskolen.

Kap. 232 Statlige skoler med opplæring på videregående nivå, post 01 Driftsutgifter

Kapitlet omfatter bl.a. tilskudd til drift av Samisk videregående skole i Karasjok og Samisk videregående skole og reindriftsskole i Kautokeino. I skoleåret 2002-03 hadde de to skolene henholdsvis 110 og 100 elever. Som oppfølging av evalueringen av samisk videregående opplæring under Reform 94, har det såkalte Kvalvikutvalget vurdert tilknytningsformen for de to samiske videregående skolene. Utvalget tilrår i sin rapport at Sametinget bør få ansvar for drift og innhold i de to skolene. Rapporten har vært på høring. Etter søknad har Sametinget fått utsatt fristen med å gi sin uttalelse til utgangen av 2003. Sametinget ønsker å se saken i sammenheng med sin egen utredning «Prinsipper og retningslinjer for videregående opplæring for den samiske befolkningen», som er på høring med frist 3. oktober 2003. Når uttalelsen fra Sametinget foreligger, vil departementet vurdere den framtidige organiseringen av skolene. Bevilgningen på posten er foreslått videreført på samme nivå som i 2003.

Kap. 263 Universitetet i Tromsø, post 50 Statstilskudd

Universitetet i Tromsø ble i 2001 tildelt midler til to stipendiatstillinger øremerket for samisk forskning. Midlene er fra 2002 lagt inne i budsjetttrammen til universitetet.

Kap. 274 Statlige høyskoler, post 50 Statstilskudd

Stortinget ga ved behandling av Innst. S. nr. 12 (2002-2003) og St. meld. nr. 34 (2001-2002) Kvalitetsreformen Om høyere samisk utdanning og forskning, tilslutning til videre arbeid for

å styrke samisk utdanning og forskning. Regjeringens målsetting er blant annet å styrke samisk høyere utdanning og forskning generelt og øke rekrutteringen av samiskspråklige studenter. Det er viktig å øke kunnskapsgrunnlaget om samiske samfunnsforhold og om samisk språk og kultur.

På bakgrunn av Stortingets behandling av St. meld. nr. 34 (2001-2002) har Samisk høgskole utarbeidet et forslag til langsiktig plan for oppgradering av institusjonen til vitenskapelig høgskole. For å bli vitenskapelig høgskole må Samisk høgskole akkrediteres av NOKUT. Dette innebærer at høgskolen må oppfylle de krav som stilles i § 7.4. i Forskrift om akkreditering, evaluering og godkjenning etter lov om universiteter og høgskoler og lov om private høgskoler. Blant annet må høgskolen ha fått godkjent rett til å tildele doktorgrad.

Samisk høgskole er i 2003 tildelt midler til en ny stipendiatstilling, slik at høgskolen nå har midler til 5 stipendiatstillinger i budsjettammen. Videre er høgskolen blant annet tildelt midler til gjennomføring av Kvalitetsreformen, samisk journalistutdanning, hovedfag i duodji, kompensasjon for professor Ole Henrik Maggas engasjement som leder av FN's forum for urfolk, dekning av merkostnader tilknyttet fleksible utdanningstilbud, IKT i lærerutdanningen og omstillingsmidler i forbindelse med gjennomgang av økonomien ved høgskolen.

Som oppfølging av satsinger i stortingsmeldingen om høyere samisk utdanning og forskning, øker Utdannings- og forskningsdepartementet satsingen på duodji ved Samisk høgskole til kr 500 000 i 2004. Høgskolen har siden høsten 2002 tilbudt hovedfag i duodji i samarbeid med Høgskolen i Oslo. Samisk høgskole er videre foreslått tildelt kr 500 000 til styrking av faglig utvikling i samisk språk og kr 400 000 til en administrativ stilling til rekrutteringsarbeidet ved institusjonen. Utdannings- og forskningsdepartementet har også på bakgrunn av den positive evalueringen av journalistutdanningen, tildelt høgskolen midler til å videreføre studietilbudet på permanent basis fra høsten 2003. I 2004 foreslås budsjettammen til høgskolen økt slik at tildelingen til samisk journalistutdanning til sammen utgjør 1,7 mill. kr. Videre foreslås det å øke bevilgningen til gjennomføring av Kvalitetsreformen med kr 241 000. Høgskolen er også foreslått tildelt kr 387 000 til forskning. Bevilgningen ses i sammenheng med midler til gjennomføring av Kvalitetsreformen.

Utdannings- og forskningsdepartementet foreslår at Samisk høgskole går over til nettobudsjettering fra 1. januar 2004. Innføring av nettobudsjettering vil gi høgskolen større fleksibilitet med hensyn til å disponere egne midler.

Høgskolen i Nord-Trøndelag er gitt en særskilt tildeling på kr 300 000 i 2002 og 2003 i støtte til sørsamisk språk og kultur.

Kap. 285 Norges forskningsråd, post 52 Forskningsformål

Forskningsrådets program for samisk forskning løper i perioden 2001-2005. Programmet blir i hovedsak finansiert med midler fra Utdannings- og forskningsdepartementet. Om lag 8 mill. kr står til rådighet i 2003, etter at det ble foreslått en økning på 3 mill. kr i St. prp. nr. 1 (2002-2003), som en oppfølging av St. meld. nr. 34 (2001-2002) Kvalitetsreformen Om høyere samisk forskning og utdanning. Midlene til programmet vil ventelig ligge på samme nivå i 2004. Forskningen i programmet skal bidra til rekruttering og kompetanseoppbygging, og til utvikling av samisk som vitenskapsspråk. Det blir lagt vekt på å stimulere til tverrfaglig og flerinstitusjonelt samarbeid.

Departementets midler har også gått til samiske prosjekter innenfor andre satsinger i Forskningsrådet, blant annet til evaluering av Læreplan 97 Samisk (Det samiske læreplanverket for den 10-årige grunnskolen) og et prosjekt relatert til globalisering.

Vitenskapsbygget i Kautokeino

Utdannings- og forskningsdepartementet prioriterer arbeidet med nytt vitenskapsbygg i Kautokeino. Statsbygg har fått i oppdrag å legge til rette for nybygget, og det arbeides etter følgende tidsplan:

- 8. september 2003 ble det avholdt et møte med Samisk høgskole, Nordisk samisk institutt og statsbygg hvor utkast til romprogram ble gjennomgått.
- Statsbygg tar sikte på et kontaktmøte medio oktober med deltakelse fra de berørte departement.
- Byggeprogram m/kostnadsestimat kan tidligst foreligge ved utgangen av 2003
- Prosjektkonkurranse og kontrahering av prosjekteringsgruppe 2. eller 3. kvartal 2004
- Forprosjekt m/kostnadsramme våren 2005
- Første mulighet for startbevilgning i RNB 2005
- Byggestart tidligst 2006

Gjennomføringen av tidsplanen er avhengig om det blir stilt nødvendige midler til disposisjon. Det blir bevilget midler til statsbygg over Arbeids- og administrasjonsdepartementets budsjettkapitel 2445 til prosjektering av bygg. Statsbygg vil i samarbeid med Utdannings- og forskningsdepartementet vurdere bruken av midlene på denne posten i forhold til prioriterte bygg i sektoren.

Kultur- og kirkedepartementet

(i 1000 kr)

Kap.	Post	Tiltak	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
320	53	Samiske kulturformål	29 109	30 244	31 734
335	75	Tilskudd til samiske aviser	11 000	11 236	11 619
Sum			40 109	41 480	43 353

I tillegg blir det bevilget midler til samiske formål over følgende budsjettkapitler:

Kap.	post	Tiltak
326	01	Språk, litteratur- og bibliotekformål (Nasjonalbiblioteket)
334	72	Knutepunktinstitusjoner

Kap. 320 Allmenne kulturformål, post 53 Samiske kulturformål

Fra og med statsbudsjettet for 2002 overføres bevilgninger til ulike samiske kulturformål til Sametinget over én post. Posten dekker tilskudd til samisk spesialbibliotek, mobil bibliotek-tjeneste, samisk kunstnerstipend, utstillingsvederlag til samiske kunstinstitusjoner, stedsnavntjenesten og oppfølging av samisk språklov, samiske museer, samisk arkiv, samiske musikkfestivaler og Beivváš Sámi Teahter. Fra 2004 foreslås også den statlige andelen av tilskuddet til Porsanger museum overført til Sametinget. Det er lagt inn en økning på 0,3 mill. kr til utstillingsvederlag for samiske kunstnere.

Kap. 320 Allmenne kulturformål, post 73 Nasjonale kulturbygg

Østsamisk museum i Neiden er samisk tusenårssted. Det er forutsatt at det nye museet skal realiseres innenfor en ramme på 30 mill. kr i tilskudd fra Kultur- og kirkedepartementet. Statsbygg er byggherre. Lokalisering er avklart, og arkitektkonkurranse er igangsatt. Sametinget vil ta hovedansvaret for driften av museet, og Sør-Varanger kommune vil gi tilskudd til driften. Den lokale forankringen av museet skal sikres i den framtidige styringsstrukturen. Sametinget vurderer eierforhold, organisering og drift i samarbeid med Sør-Varanger kommune og Finnmark fylkeskommune.

Kap. 326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål, post 01 Samisk bibliografi

Nasjonalbiblioteket har siden 1993 hatt samisk bibliografi som særskilt oppgave. I tillegg til det samisk språklige materialet tas det også med litteratur på andre språk, innen alle fag og emner som berører samiske forhold. Målet er en felles nordisk bibliografi. Hittil er samisk bibliografi blitt utgitt i trykt form tre ganger, og den er tilgjengelig som elektronisk dokument

Kap. 334 Film- og medieformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner

Det er en forutsetning for tilskuddet til Nordnorsk filmsenter AS under kap. 334 Film- og medieformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner at det skal produseres minst én samisk film i året med støtte fra selskapet.

Kap. 335 Pressestøtte, post 75 Tilskudd til samiske aviser

Tilskudd til samiske aviser bevilges under kap. 335 Pressestøtte, post 75 Tilskudd til samiske aviser. De samiske avisene har mottatt statsstøtte siden 1979, fra 1987 over egen budsjettpost. Tilskuddsordningen er regulert i forskriften av 17. mars 1997 om tilskudd til samiske aviser. Pressestøtten er først og fremst begrunnet ut fra hensynet til pressens betydning for demokrati og ytringsfrihet. I tillegg har de samiske avisene en viktig oppgave i forhold til opprettholdelse og videreutvikling av samisk skriftspråk. I 2003 blir det bevilget 11,2 mill,

kr under denne posten, en økning på 0,2 mill. kr fra året før. For budsjetterminen 2004 foreslås det bevilget 11,6 mill. kr.

Kap. 340 Kirkelig administrasjon, post 01 Driftsutgifter og post 71 Tilskudd til kirkelige formål

I driftsbevilgningen som tildeles Kirkerådet under kap. 340 post 01, inngår også bevilgningen til Samisk kirkeråd. Samisk kirkeråd ble opprettet av Kirkemøtet, med formål å være et sentralkirkelig organ for samiske kirkelige spørsmål.

Fra post 71 Tilskudd til kirkelige formål har det gjennom flere år vært gitt tilskudd til Det norske Bibelselskap til ny oversettelse av deler av bibelen til samiske språk. Det nye testamente ble ferdig oversatt til nord-samisk i 1998. Samtidig startet arbeidet med å oversette Det gamle testamente til nord-samisk. Bevilgningsforslaget for år 2004 under denne posten, som er på 1,150 mill, kr, gjelder i hovedsak dette arbeidet som ventes å pågå i om lag 10 år. Fra denne posten blir det også ytt midler til styrking av dåpsopplæringen for den samiske befolkning og det er i den forbindelse blant annet opprettet kateketstilling i Tana og Nesseby prestegjeld.

Kap. 341 Presteskapet, post 01 Driftsutgifter

Som en del av kirkens prestedtjeneste, som finansieres over kap. 341 post 01, inngår også kirkelig betjening av den samiske befolkning. Det er f.eks. samisktalende prester og kateket i Nord-Hålogaland bispedømme, og en særlig preste- og diakonstilling for sørsamene i Nidaros bispedømme. I Nord-Hålogaland er det også en stiftskapellan med tjeneste blant spredtboende samer. Kirken har også en tolketjeneste, som omfatter tre tolker i 70 pst. stilling og to tolker i 20 pst. stilling.

Kommunal- og regionaldepartementet

(i 1000 kr)

Kap.	Post	Tiltak	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
540	50	Sametinget	120 100	129 800	135 400
540	54	Avkastning av Samefolkets fond	7 119	4 650	4 650
541	70	Tilskudd til samiske formål	1 300	1 300	1 100
541	72	Samisk språk informasjon o.a.	2 500	2 500	2 600
542	1	Kompetansesenter for urfolks rettigheter	1 800	1 900	1 950
571	64	Skjønnstilskudd	-	-	7 000
Sum			132 819	140 150	152 700

I tillegg blir det bevilget midler til samiske formål over følgende budsjettkapitler:

Kap.	post	Tiltak
500	21	Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag
500	50	Forskningsprogrammet under Norges forskningsråd
552	70	Nasjonale tiltak for regional utvikling, Interreg

Overordnede mål i samepolitikken

Grunnloven § 110a og sameloven er grunnlaget for regjeringens målsetting om å legge forholdene til rette for at den samiske folkegruppen kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv. Regjeringens mål kommer for øvrig til uttrykk i følgende målsettinger:

1. Økt myndighet til Sametinget

Regjeringen har som mål å gi Sametinget større politisk innflytelse og økt myndighet i saker som er av spesiell interesse for den samiske befolkningen. Sametinget er i dag tillagt myndighet gjennom sameloven, reindriftsloven og opplæringsloven. Regjeringen vil øke Sametingets innflytelse når det gjelder forvaltningen av land og vann i Finnmark, jf. omtale under målsetning 5.

2. Styrke samiske næringer

En forutsetning for fortsatt utvikling av samisk kultur og språk er bærekraftige og tilpassingsdyktige næringer. Regjeringen vil arbeide for at samiske næringsutøvere ikke støter på strukturelle hindringer i møte mellom regelverk og samiske tradisjoner, kultur, sedvane og språk. Kapitaltilgangen for næringslivet i Indre Finnmark må stimuleres, samtidig som samisk næringsliv må sikres gode, forutsigbare og nøytrale rammevilkår.

I samisk og lokal sammenheng gir reindriften store ringvirkninger både økonomisk, sysselsettingsmessig og kulturelt. Regjeringen har etter å ha gjennomgått skatte og avgiftsregimet for reindriftsnæringen innført et skattefradrag rettet inn mot alle reindriftsutøvere med inntekt fra reindriften. Skatte- og avgiftslette framfor subsidier vil være et viktig bidrag i en framtidig og helhetlig reindriftspolitik, hvor verdiskaping og lønnsomhet står sentralt.

3. Stimulere til aktiv bruk av samisk språk og synliggjøring av samisk kultur

Regjeringen ønsker mer aktiv bruk av samisk, og vil legge til rette for økt bruk av samisk i offentlig sammenheng. Grunnleggende statlig informasjon skal produseres også på samisk, og denne informasjonen skal være allment tilgjengelig. Regjeringen forventer at offentlige virksomheter legger til rette for skriftlig kommunikasjon på samisk, at offentlige skjema foreligger på samisk, og at samiske navn, stedsnavn, adresser osv. kan registreres korrekt. Dette har hver enkelt etat ansvaret for. Et svært viktig tiltak for å sikre samisk språk er at språket kan brukes i datasammenheng. Regjeringen bestemte derfor i juni 2003 at statlige etater skal vurdere egne behov for støtte for samisk språk med sikte på å legge til rette for

bruk av samisk når programvare/plattformer oppgraderes. Regjeringen vil i årene framover ha samisk språk og IT som et av de viktigste satsingsfeltene. Dette innebærer bl.a. et videre samarbeid med Sametinget om oppfølgingen av Sametingets eSápmi-plan og andre IT-spørsmål, videre utvikling og drift av SamIT (kompetansebasen for samisk og IT – www.samit.no), samarbeid på nordisk nivå og eventuell økonomisk støtte til prosjekter som kan bidra til at samisk språk blir et levende språk også i IT-verden, jf. kap. 541, post 72.

For å sikre og styrke bruken av samisk språk i offentlig forvaltning er det avsatt ytterligere 7 mill. kr til tospråklighetsarbeidet i forvaltningsområdet for samisk språk i 2004. Det er Sametinget som skal fordele midlene til kommunene og fylkeskommunene i forvaltningsområdet for samisk språk. I 2002 og 2003 styrket regjeringen dette tilskuddet med til sammen 15,2 millioner kr. Sametinget forvalter i 2003 om lag 35 millioner kr til språktiltak, hvorav 28 millioner går til å dekke kommunenes og fylkeskommunenes utgifter knyttet til tospråklighet.

4. Økt samisk forskning og kunnskapsutvikling

Se omtalen under kap. 500, post 21 Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag.

5. Sikre naturgrunnlaget for samiske næringer og samisk kultur

Regjeringen la i april 2003 fram sitt forslag til "Lov om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark" (Finnmarksloven), jf. Ot.prp. nr. 53 (2002-2003). Regjeringen har bl.a. foreslått at det blir opprettet et nytt og selvstendig organ (Finnmarkseiendommen). Forslaget innebærer at Finnmark fylkesting og Sametinget oppnevner tre medlemmer hver til Finnmarkseiendommens styre, mens staten oppnevner ett medlem som ikke har stemmerett, og som i første rekke skal være et bindeledd mellom Finnmarkseiendommen og sentrale myndigheter. Det er videre foreslått at Sametinget gis myndighet til å gi retningslinjer for hvordan man skal vurdere konsekvensene for samisk kultur, reindrift, næringsutøvelse og samfunnsliv ved endret bruk av utmark.

For å sikre naturgrunnlaget for samisk kultur og samiske næringer på en effektiv måte, er det viktig å ta hensyn til at det samiske perspektivet også i de generelle lovene som gjelder arealbruk. Planlovutvalget leverte 13. mai 2003 sin andre delutredning med forslag til revisjon av reglene i plan- og bygningsloven. Det er bl.a. foreslått å ta inn "sikring av naturgrunnlaget for samisk kultur" i formålparagrafen i loven. Det er også foreslått at Sametinget ved behandling av planer etter loven skal ha de samme rettighetene og pliktene som statlige organ. Forslaget fra Planlovutvalget er nå ute på bred høring.

6. Motvirke negative holdninger, diskriminering og rasisme

Gjennom et prosjekt med samiske informasjonsarbeidere – veivisere – vil regjeringen gi samisk ungdom og studenter i oppgave å informere om samisk språk, kultur og samfunnsliv. Kommunal- og regionaldepartementet vil fortsette samarbeidet med Sametinget om en holdnings- og informasjonskampanje om samer og samiske forhold. Ett av målene er å få flere samer til å registrere seg i samemantallet. Kommunal- og regionaldepartementet vil med jevne mellomrom også utgi et informasjonsbrev om samiske forhold. Kompetansesenteret for urfolksrettigheter i Kautokeino ble etablert høsten 2002 og offisielt åpnet 1. september 2003. Sentrale oppgaver for senteret er dokumentasjon, kunnskapsformidling og informasjon om samers og andre urfolks rettigheter, jf. omtale under kap. 542, post 1.

7. Styrke nordisk og internasjonalt samarbeid om og mellom urfolk

Det ble i 2000 etablert et fast samarbeid mellom ministrene med ansvar for samiske saker og sametingspresidentene i Finland, Sverige og Norge for regelmessig orientering, drøfting og behandling av samiske spørsmål av felles interesse. I 2001 besluttet ministrene og same-

tingspresidentene å opprette en ekspertgruppe til å utarbeide utkast til en nordisk samekonvensjon. Ekspertgruppen begynte sitt arbeid i januar 2003, og det tas sikte på at gruppen har utarbeidet et utkast til samekonvensjon i løpet av 2005.

Sametingene i Finland, Sverige og Norge har opprettet et felles samarbeidsorgan, Samisk parlamentarisk råd. Rådet er et institusjonalisert samarbeid mellom sametingene i saker som berører samer i flere stater eller samene som et folk. Foruten å være et viktig organ i det nye nordiske samarbeidet, vil rådet også ha betydning i en internasjonal sammenheng.

Regjeringen fremhever i St. meld. nr. 33 (2001-2002) og St. meld. nr. 34 (2001-2002) forskning, språk, næringssamarbeid og IT-løsninger som viktige nordiske og internasjonale samarbeidsområder.

Kap. 500, post 21 Spesielle forsknings- og utredningsprogram/

kap. 500, post 50 Forskningsprogrammet under Norges forskningsråd

Postene omfatter forsknings- og utredningsvirksomhet innenfor alle ansvarsområdene til Kommunal- og regionaldepartementet.

Som en følge av sektorprinsippet har flere departement og underliggende etater FoU-innsats om samiske forhold. Kommunal- og regionaldepartementet har siden 2001 bevilget midler til Norges forskningsråds program for samisk forskning (2001-2005). Hovedmålet for programmet er å rekruttere forskere og stimulere til forskning som kan gi ny kunnskap og nye perspektiv, medvirke til å utvikle samisk som vitenskapsspråk og stimulere til tverrfaglig og flerinstitusjonelt samarbeid innenfor samisk forskning på nasjonalt, nordisk og internasjonalt nivå. Bevilgningen fra Kommunal- og regionaldepartementet var i 2003 på 1,5 mill. kr. I prinsippet er Forskningsrådet også pliktig til å vurdere om samiske problemstillinger er relevante å forske på innenfor andre forskningsprogram.

Kommunal- og regionaldepartementet har bevilget midler til Universitetet i Tromsø til gjennomføring av en levekårsstudie i Norge. Studien er en del av en større levekårsundersøkelse blant urfolk i 11 arktiske regioner. Departementet har også bevilget midler til Nordlandsforskning til å evaluere prosesser tilknyttet tildelingen av to oppdrettskonsesjoner for laks og ørret lokaliserte til Musken i Tysfjord. Sametinget er tildelt midler til videreføring av prosjektet Samisk statistikk, hvor målsettingen er å legge til rette for organisering av kvantitative data.

Kap. 540, post 50 Sametinget

Sametinget har stor frihet som folkevalgt organ. Det er ikke et underliggende organ i forhold til regjeringen, og regjeringen er derfor ikke ansvarlig for Sametingets politiske virksomhet eller de politiske vedtakene Sametinget gjør. Sametinget forvalter i dag en rekke tilskuddsordninger og oppgaver som er overført fra departementene.

Regjeringen foreslår at det i 2004 bevilges 135,4 mill. kr over post 50. Av dette er kr 621 000 kompensasjon for omleggingen av arbeidsgiveravgiftsordningen. For å styrke Sametingets arbeid med Samisk parlamentarisk råd blir det foreslått å overføre kr 300 000 fra kap. 541, post 70 Tilskudd til samiske formål til kap. 540, post 50 Sametinget. Det vil i tillegg bli tildelt 7 mill. kr til Sametinget fra kap. 571, post 64 Skjønnstilskudd. Midlene skal fordeles til tospråklighetsarbeid i kommuner og fylkeskommuner i forvaltningsområdet for samisk språk og vil bli lagt inn i Sametingets ramme fra 2005. Med denne tildelingen har regjeringen ytterligere imøtekommet de behovene som ble avdekt i rapporten "Utgifter knyttet til tospråklighet i kommuner og fylkeskommuner", som ble lagt fram i mai 2002.

Kap. 541, post 54 Avkastning av Samefolkets fond

Stortinget vedtok 16. juni 2000 å bevilge 75 mill. kr til et "Samefolkets fond" i forbindelse med behandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2000. Om fondets formål uttalte flertallet

i finanskomiteen at avkastningen av fondet skal gå til forskjellige tiltak som vil styrke samisk språk og kultur. Stortingets vedtak omtaler fondets opprettelse som en kollektiv erstatning for de skadene og den uretten fornorskningspolitikken har påført det samiske folk. Beløpet som stilles til Sametingets disposisjon over budsjettet for 2004 omfatter renteavkastningen fra 1. januar 2003 til 31. desember 2003, og utgjør 4,65 mill. kr. Avkastningen av fondet er ikke en del av Sametingets rammebevilgning.

Kap. 541, post 70 Tilskudd til samiske formål

Regjeringen foreslår at det for 2004 blir bevilget 1,1 mill. kr til disposisjon for departementet over denne posten. Formålet er å ta vare på, utvikle og fremme samisk identitet, kultur og samfunnsliv. Bevilgningen er redusert sammenlignet med 2003 pga at kr 300 000 foreslås overført til kap. 540, post 50 Sametinget for å styrke Sametingets arbeid med Samisk parlamentarisk råd. Tidligere ble tilskuddsordningen kunngjort årlig. Departementet finner ikke dette formålstjenlig med tanke på postens størrelse.

Kap. 541, post 72 Samisk språk og informasjon

Det avsettes 2,6 mill. kr i 2004 til regjeringens satsing på samisk språk og informasjon. Formålet er tredelt - midlene skal benyttes til å legge til rette for økt bruk av samisk i det offentlige rom, øke andelen offentlig informasjon til samer på samisk, og øke andelen informasjon om samiske forhold til allmennheten.

Kap. 542, post 1 Kompetansesenter for urfolks rettigheter

Kompetansesenteret for urfolksrettigheter ble formelt åpnet 1. september 2003 i Kautokeino. Det er ønskelig at senteret skal skape et faglig nettverk til andre institusjoner som arbeider med urfolksspørsmål nasjonalt og internasjonalt. Informasjon, dokumentasjon og nettverksbygging vil være sentrale arbeidsoppgaver for senteret. Senteret vil også kunne påpeke behov for ny forskning, men skal ikke være en forskningsinstitusjon. Kommunal- og regionaldepartementet foreslår at det avsettes 1,95 mill. kr i 2004. Utenriksdepartementet viderefører sin bevilgning på 1,2 mill. kr.

Kap. 552, post 72 Nasjonale tiltak for regional utvikling

Formålet med bevilgningen er å fremme regional næringsutvikling og verdiskapning. Dette skal skje ved å stimulere til omstilling, innovasjon og nyetablering. Arbeidet vil skje i samarbeid mellom regionale, nasjonale og internasjonale aktører. I 2004 foreslås en total bevilgning på 279 mill. kr over kap. 552, post 70. Sametingets deltakelse i de grenseregionale Interreg-programmene blir finansiert over denne posten. Sametinget mottok i 2002 2,1 mill. kr, og 2,2 mill. kr i 2003. Tildelingen for 2004 blir avklart senhøstes 2003.

Helsedepartementet

(i 1000 kr)

Kap.	post	Benevnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
728 ¹⁾	21	Plan for helse- og sosialtjenester til den samiske befolkning	10 300	10 700	10 700
732	75	Regionale helseforetak	2 800		2)

1) Bevilgninger ble i 2003 gitt over kap. 701 post 21

2) Disse øremerkede midlene er nå lagt inn i basisbevilgningene for Helse Nord og videreført.

I tillegg blir det bevilget midler til samiske formål over følgende budsjettkapittel:

Kap.	post	Tiltak
743	75	Psykisk helsevern

Kap. 728. Oppfølging av NOU 1995: 6 Plan for Helse- og sosialtjenester til den samiske befolkning

For 2003 disponeres 10,7 mill. kr til forsøks- og utviklingsarbeid med utgangspunkt i NOU 1995:6 Plan for helse- og sosialtjenester til den samiske befolkning i Norge og "Mangfold og likeverd – Regjeringens handlingsplan for helse- og sosialtjenester til den samiske befolkningen i Norge 2002-2005".

Av disse midlene er 5,1 mill. kr overført til Sametinget og går i hovedsak til forvaltning av prosjektmidler og finansiering av to saksbehandlerstillinger i Sametinget.

Øvrige midler forvaltes av Sosial- og helsedirektoratet som har ansvaret for iverksetting av de øvrige tiltak i planen. Senter for samisk helseforskning ble tildelt 4 mill. kr til ordinær drift og til arbeid med en helse- og levekårsundersøkelse i samiske områder. Datainnsamling foregår i 2003 og 2004, i samarbeid med Nasjonalt folkehelseinstitutt. De resterende midler disponeres til etablering av samisk informasjonstjeneste, forprosjektering av tolkeutdanning, oversettelser og til styrking av tilsynsmyndighetenes samiske kompetanse.

Sametinget får mer selvstendig ansvar for forvaltning av tilskuddsmidler

Departementets og Sametingets oppfølging av NOU 1995:6 ble evaluert i 2002. Evalueringen konkluderer med at NOU 1995:6 og de gjennomførte prosjektene har bidratt til større bevissthet om at samiske brukere har særskilte behov. Imidlertid er det fortsatt en utfordring å inkorporere et samisk perspektiv i ordinær utvikling av helse- og sosialtjenester i samiske områder. Med utgangspunkt i evalueringen, innspill fra høringsinstanser og øvrige erfaringer med prosjektforvaltningen, er Sametinget og departementet enige om at Sametinget skal få et mer selvstendig ansvar for forvaltning av tilskuddsmidlene. Kriterier for bruk av midlene skal fortsatt skje i henhold til NOU 1995:6 Plan for helse- og sosialtjenester til den samiske befolkning i Norge og "Mangfold og likeverd".

For 2004 videreføres gjennomføringen av handlingsplan "Mangfold og likeverd". Departementet forutsetter et tett samarbeid mellom Sametinget og Sosial- og helsedirektoratet i gjennomføring av tiltak i handlingsplanen.

Kap. 743 Statlig stimulering av psykisk helse

Helsedepartementet vil videreføre planen om opptrapping av psykisk helsevern i Karasjøk og Lakselv til nasjonale kompetansebasert tjenester til samisk befolkning. Investeringer til bygging av familieavdeling og akutt plasser for ungdom er prioriterte tiltak.

Barne- og familiedepartementet

(i 1 000 kr)

Kap.	post	Tiltak	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
856	50	Tilskudd til samiske barnehagetilbud	8 113	8 413	10 716

I tillegg bli det bevilget midler til samiske formål over følgende kapitler:

Kap.	Post	Tiltak
854	71	Tiltak i barne- og ungdomsvernet, Utvikling og opplysningsarbeid
857	70	Barne- og ungdomstiltak, Barne- og ungdomsorganisasjoner
857	71	Barne- og ungdomstiltak, Forskning og utviklingsarbeid
857	75	Barne- og ungdomstiltak, Frivillige barne- og ungdomsarbeid (Frifond)
857	79	Barne- og ungdomstiltak, Internasjonalt ungdomsarbeid

Kap. 854 Tiltak i barne- og ungdomsvernet, post 71 Utvikling og opplysningsarbeid m.v.

Ovenfor samiske barn innebærer målet om et barnevern til barnets beste et barnevern der samisk språk og kultur oppleves som viktig og likeverdig. For å nå dette målet er det behov for å øke den flerkulturelle kompetansen i barneverntjenesten, inklusive kunnskap om barnevern i en samisk kontekst. På bakgrunn av dette har Barne- og familiedepartementet i 2003 gitt midler til Barnevernets Utviklingssenter i Nord-Norge til å utforme fire temahefter om barnevern i samisk kontekst til bruk i undervisningsopplegg for studenter i grunn- og videreutdanningene og for ansatte i barneverntjenesten. Heftene vil foreligge i 2004. Departementet yter videre driftstilskudd til Barnevernets utviklingssenter i Nord-Norge. Senteret satser blant annet på forsknings- og utviklingsarbeid knyttet til barnevernets møte med det flerkulturelle samfunnet, med vekt på barnevern i samisk kontekst.

Kap. 856 Barnehager, post 50 Tilskudd til samiske barnehagetilbud

Sametinget forvalter særskilt tilskudd til samiske barnehager og midler til utviklingsarbeid, rekrutteringstiltak, informasjonstiltak og utvikling av pedagogisk materiell. Det særskilte tilskuddet til samiske barnehager ble overført Sametinget fra 1.1. 2001. Sametinget har utarbeidet nye retningslinjer for tilskuddet. Målsettingen med bevilgningen er å tilrettelegge for at samiske barn skal få utvikle og styrke sitt språk og sin kulturbakgrunn i barnehagen.

I 2002 har Sametinget tildelt særskilte tilskuddsmidler til 71 samiske barnehager/avdelinger mot 45 barnehager i 2001. Dette omfatter omlag i 1000 samiske barn. 7 barnehager har fått tildelt midler til morsmålsopplæring. Sametinget har også fordelt midler til 21 prosjekt og utviklingstiltak i samiske barnehager og barnehager med samiske barn. Sametinget deltar i departementets treårige kvalitetssatsing i barnehagene og har ansvar for oppfølging av samiske barnehager. Det er arrangert to nasjonale konferanser for barnehageansatte. Sametingets overtakelse av det særskilte tilskuddet til barnehager har også medført økt fokus på utfordringer i barnehagesektoren. Sametinget samarbeider med Samisk høgskole og fylkesmennene om ulike tiltak rettet mot samiske barnehager og barnehager med samiske barn. I 2004 planlegges det bl.a. en nordisk oppvekstkonferanse.

Det har vært en markert økning i antall søknader om særskilt samisk tilskudd etter at Sametinget overtok forvaltningen av tilskuddsordningen. Samtidig har ikke tilskuddet til samiske barnehager økt i takt med de siste års økninger i driftstilskuddet til barnehager (kap. 856 Barnehager, post 60). Det vil derfor være nødvendig med en styrking av tilskuddsrammen til Sametinget for å imøtekomme søknader. Basert på ovennevnte, foreslår regjeringen å styrke kap. 856, post 50 med 2 mill, kr i 2004.

Kap. 857 Barne- og ungdomstiltak, post 70 Barne- og ungdomsorganisasjoner

Posten omfatter tilskudd til frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner sitt nasjonale arbeid. Formålet er å legge til rette for barn og ungdoms deltakelse i barne- og ungdomsorganisasjonene. Tilskuddene skal stimulere organisasjonene til engasjement og medansvar, og sikre organisasjonene som arena for medbestemmelse og demokrati.

Regelverket for støtte til barne- og ungdomsorganisasjoner gir rom for tilskudd til små organisasjoner med begrenset rekrutteringsgrunnlag, deriblant de samiske. I 2002 ble det gjennomført en betydelig forenkling av regelverket. Formålet med forenklingen er å frigjøre ressurser i organisasjonen fra administrasjon til organisasjonsarbeid. Det nye regelverket gjelder for tilskuddene f.o.m. 2003.

Kap. 857 Barne- og ungdomstiltak, post 71 Forskning og utviklingsarbeid

Departementet vil fortsatt samarbeide om å fremme utvikling av tilbud i kommunene som styrker samiske barn og ungdoms identitet og tilhørighet til det samiske samfunnet. Samarbeidet med Sametinget om innhenting av innspill fra samiske barn og ungdom til utvikling av samisk barne- og ungdomspolitikken vil bli videreført.

Samarbeidet med Kautokeino kommune gjennom *Utviklingsprogram for styrking av oppvekstmiljøet* vil bli videreført. Åtte av landets kommuner deltar i programmet (post 72).

Kap. 857 Barne- og ungdomstiltak, post 75 Frivillig barne- og ungdomsarbeid lokalt (Frifond)

Departementet vil videreføre innsatsen med å stimulere frivillig barne- og ungdomsarbeidet lokalt. Tilskudd til lokal aktivitet for og med barn og ungdom gjennom tilskuddsordningen *Frifond* er et særlig viktig virkemiddel. Den økende aktiviteten blant grupper av samiske barn og ungdom i lokalsamfunnene er positiv og departementet ønsker å støtte denne utviklingen. Tilskuddsordningen *Frifond* brukes for å nå samiske barne- og ungdomsgrupper, og informasjon om denne vil bli utgitt på samisk.

Kap. 857 Barne- og ungdomstiltak, post 79 Internasjonalt ungdomssamarbeid m.v.

Målet med bevilgningen er å stimulere internasjonalt samarbeid på barne- og ungdomsområdet. Målgruppen omfatter de frivillige barne- og ungdomsorganisasjonene, enkeltpersoner og grupper av barn og ungdom, samt offentlige myndigheter på lokalt, regionalt og nasjonalt plan. De frivillige barne- og ungdomsorganisasjonene får støtte til sitt internasjonale arbeid fra posten. Hoveddelen av posten benyttes til Norges bidrag til deltakelse i BU programmet *UNG i Europa*, og til kostnader knyttet til deltakelsen i andre EU program som retter seg mot barn og ungdom.

EØS-avtalen gir gode muligheter til å delta i utviklingen av ungdomspolitiske tiltak i EU, og deltakelsen i programmet *UNG i Europa* gir ungdom i Norge anledning til økt deltakelse i internasjonalt samarbeid.

Departementet vil fortsette å prioritere utviklingen av det ungdomspolitiske samarbeidet i Barentsregionen, i tråd med de prioriteringene og forslagene som ligger i handlingsplanen som ble vedtatt på Ungdomsministerkonferansen i Tromsø i 2001. Det vil også i 2004 bli avsatt midler til å støtte multilaterale prosjekt og aktiviteter for barn og ungdom i Barentsregionen. Barentssekretariatet har overtatt forvaltningen av denne tilskuddsordningen til multilateralt ungdomssamarbeid i Barentsregionen. Prosjekter som fremmer samisk språk og kultur og samarbeid mellom urfolksungdom vil bli prioritert.

Landbruksdepartementet

(i 1000 kr)

Kap.	post	Benevnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
1147		Reindrifftsforvaltningen	39 635	41 834	52 797
1149	50	Verdiskaping- og utviklingstiltak i landbruket	2 000*	2 000*	2 000
1151		Til gjennomføring av reindrifftsavtalen	104 798	100 900	95 000
SUM			146 433	144 734	149 797

* Fram til og med 2002 er midlene bevilget over jordbruksavtalen.

Kap. 1147 Reindrifftsforvaltningen

(i 1000 kr)

Post	Tiltak	Regnskap 2002	Saldert bud- sjett 2003	Forslag 2004
01	Driftsutgifter	33 626	35 940	35 741
45	Store utstyrskjøp og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 438	3 113	3 175
70	Tilskudd til fjellstuer	521	636	659
71	Omstillingstiltak i Indre Finnmark, <i>kan overføres</i>	2 050	2 145	13 222
Sum		39 635	41 834	52 797

Reindrifftsforvaltningen skal legge til rette for at målene i reindrifftspolitikken blir nådd. Reindrifftsforvaltningen forvalter reindrifftsloven og virkemidlene under reindrifftsavtalen. Reindrifftsforvaltningen er også sekretariat og utøvende organ for Reindrifftsstyret og områdestyrene, og har en rådgivende funksjon i forhold til næringen.

Reindrifftspolitikken bygger på to selvstendige verdigrunnlag; en næringspolitisk produktjonsverdi og en samepolitisk kulturverdi. De reindrifftspolitiske målene er sammenfattet i begrepet "En bærekraftig reindrifft". Med dette menes en reindrifft som har økologisk, økonomisk og kulturell bærekraft.

Rapport 2002

I januar 2002 fastsatte Reindrifftsstyret høyeste reintall for sommerbeitedistriktene i Vest-Finnmark reinbeiteområde til 63 700 rein, senere korrigert til 64 300. For å følge opp dette vedtaket ble det avsatt midler til å opprette et prosjektkontor som i løpet av en treårsperiode skal bistå i arbeidet med tilpassingen av reintallet. I løpet av 2002 ble kontoret bemannet med tre stillinger, og kontoret har i samarbeid med de berørte reieneierne arbeidet med å utvikle løsninger som gjør tilpassingen av rein for hvert enkelt reinbeitedistrikt så smidig som mulig. Prosessen med å tilpasse reintallet til beitegrunnlaget ble satt i gang i 2002 også for Øst-Finnmark reinbeiteområde. Arbeidet med disse prosessene har vært krevende både ressursmessig og i tid.

På bakgrunn av svært gunstige klimatiske forhold beitesesongen 2001-2002 og 2002-2003 har reintallet i Finnmark økt vesentlig. Gunstige klimatiske forhold med små mengder snø, har gjort tilgangen til beiten større. Lavbeiter som tidligere har vært vanskelig tilgjengelig har blitt utnyttet dette har resultert i dyr med god kondisjon, høyere kalvingsprosent og høyere overleving. Økningen i reintallet vil gjøre det vanskeligere med tilpassingen av reintallet, og vil på lang sikt være uheldig for næringen sin økologiske bærekraft. De gode driftsårene i Finnmark har samtidig medført at den økonomiske bærekraften har blitt bedre enn på flere år ved at kjøttinntektene har økt grunnet større slakteuttak.

Rovdyrtapene i reindrifften er tross en nedgang fra 2000-2001 til 2001-2002 fortsatt uakseptable høye i enkelte områder. Erstatningsutbetalingene gikk ned fra 35,5 mill kr i 2001 til ca 23 mill kr i 2002, en nedgang på ca 35%. Samtidig fikk reindrifftsutøverne i gjennomsnitt

erstattet ca 30 % av de oppgitte rovdyrtapene, noe som er en nedgang på 4 % fra 200-2001. Den største delen av reduksjonen av rovdyrtapene har skjedd i Finnmark, noe som i vesentlig grad kan relateres til bedre kondisjon på reinen.

Reindriftsforvaltningen har et ansvar for å ivareta reindriftens arealinteresser i den almene arealforvaltningen. En vesentlig del av ressursene ved forvaltningen går med til denne type saker. Utfordringen er at tallet på enkeltsaker er økende.

Fra Reindriftens utviklingsfond er det overført 2 mill kr til Samisk utviklingsfond.

Arbeidet med å styrke kvinne- og familierettede tiltak kom i gang i 1999. Formålet var å fokusere spesielt på kvinners og familiens stilling i reindriftsnæringen og kvinnen sin verdi for samisk kultur. I arbeidet med å utarbeide en fornyet og mer målrettet likestillingspolitikk i reindriftsnæringen er det sentralt hvilken politikkutforming dagens reindriftskvinner ønsker og etterspør. For å få en bedre oversikt over disse forholdene ble det i desember 2002 holdt et seminar for og med dagens reindriftskvinner.

Utredningen fra Reinbeiteutvalget vedrørende den foreløpige fastsettingen av distriktsgrensene på vinterbeitene i Vest-Finnmark reinbeiteområde ble ferdigstilt i juni 2002. Arbeidet med å få fastsatt framtidige distriktsgrenser ble da satt i gang, og det kan forventes at endelig vedtak blir fattet av Reindriftsstyret i løpet av 2003.

I forhold til næringen er det sendt ut forskrifter både på norsk og samisk. Videre har reindriftsagronomene holdt orienteringsmøter for utøverne om reindriftsavtalen for 2000-2001. De daglige samtalene med utøveren, enten på fjellet eller på kontorene, er en viktig arena for kommunisering av gjeldende politikk.

Reindriftsforvaltningen har fått utarbeidet en kompetanseplan for forvaltningen. Arbeidet er gjort på grunnlag av en kartlegging foretatt ved lokalkontorene. Programmet for kompetanseoppbygging i samisk språk blir fulgt opp. For å sikre en mest mulig lik behandling av utøverne og bedre tilgang på opplysninger og saker som er behandlet eller er under behandling, har forvaltningen i 2002 startet arbeidet med innføring av et ensartet journal- og arkivsystem.

Budsjettforslag 2004

For å tilpasse tallet på rein til beiteressursene og ved det styrke bærekraften i reindriften i Finnmark, skal reindriftsforvaltningen prioritere arbeidet med å få fastsatt høyeste reintall for distriktene i Øst-Finnmark reinbeiteområde, samt følge opp Reindriftsstyrets vedtak om høyeste reintall for sommerbeitedistriktene i Vest-Finnmark reinbeiteområde. I den sammenheng blir det vist til at det etablerte prosjektkontoret skal arbeide videre med å få etablert avtaler med reindriftsutøverne om en reduksjon av reintallet i Vest-Finnmark reinbeiteområde.

I sammenheng med arbeidet for å tilpasse reintallet i Vest-Finnmark reinbeiteområde skal Reindriftsforvaltningen koordinere og legge til rette for en etablering av et "Reindriftens ressurscenter". Et "Reindriftens ressurscenter" vil være et viktig bidrag for å legge til rette for arbeidsplasser som fører til økt verdiskaping, i og i tilknytning til reindriften. Senteret skal utnytte og tilby den kompetansen som i dag fins hos reindriftsutøverne til ulike typer tjenester. I første rekke gjelder dette feltoppgaver for ulike oppsyns- og kontrollinstanser.

Videre skal forvaltningen arbeide for å få fastsatt de endelige distriktsinndelingene/siida-inndelingene for reinbeiteområdene i Finnmark.

Reindriftsforvaltningen skal fortsette å etablere nettverk og allianser til andre offentlige organ og gjøre disse kjent med reindriftens behov for sammenhengende areal, samt konsekvensene for reindriften av ulike tiltak innenfor reinbeiteland. Videre skal forvaltningen ar-

beide for å få dokumentert reindriften sin arealbruk og gjøre denne kjent for kommuner og fylker.

Reindriftsforvaltningen skal være en aktiv pådriver i forhold til endringer av lover og forskrifter som styrer arealbruken. Videre skal forvaltningen satse på økt kompetanse i forhold til gjeldende regelverket både blant egne tilsette og blant reindriftsutøverne.

Reindriftsforvaltningen skal være en bidragsyter for økt verdiskaping i reindriften. I samarbeid med næringsens organer og andre aktører skal forvaltningen bidra til at de økonomiske ressursene over reindriftsavtalen nyttes på en formålstjenlig måte som gir størst effekt og verdiskaping. I sammenheng med dette skal forvaltningen arbeide for at virkemidlene fra Reindriften utviklingsfond og Verdiskapingsprogrammet for reindrift blir satt i en sammenheng, slik at effekten av de to ordningene blir størst mulig. Videre skal forvaltningen arbeide for å legge til rette for en positiv samhandling mellom reindriftnæringen, SND og egen forvaltning i gjennomføringen av verdiskapingsprogrammet.

Arbeidet for å styrke kvinne- og familierettede tiltak kom i gang i 1999. Ut fra den gjeldende politikken skal forvaltningen fremdeles arbeide aktivt med kvinne- og familieretta tiltak. Arbeidet skal integreres i forvaltningens organisasjon og andre områder som forvaltningen arbeider med.

I 2003 skal Reindriftsforvaltningen sørge for å videreføre arbeidet med å legge til rette for elektroniske selvbetjeningsløsninger i forvaltning, systemutvikling og gi innspill til forenklinger i de økonomiske virkemidlene over reindriftsavtalen. Videre skal forvaltningen arbeide for å sikre rask og lik behandling av de enkelte utøverne i de ulike reinbeiteområdene. Som en del av kontrollarbeidet skal forvaltningen fortsette å telle rein i de ulike reinbeiteområdene, og da prioritere reinbeiteområdene i Finnmark. Ved større avvik mellom telling og utøvernes egen rapportering skal det settes inn tiltak. Reindriftsforvaltningen skal delta aktivt i arbeidet med å utvikle konfliktforebyggende tiltak i forhold til andre næringsinteresser. En må for eksempel sørge for at konfliktene blir reduserte mest mulig gjennom vilkår og rettleidelse i de tilfellene der gjerdebygging og bruk av motoriserte hjelpemidler er nødvendig.

Reindriftsforvaltningen må drive aktiv informasjonsvirksomhet om sine ansvarsområde overfor et større publikum, og formidle informasjon om utviklingen i reindriften og de sentrale verdiene som reindriften tar vare på.

Dokumentasjon av reindriften arealbruk og sine rettigheter er avgjørende for næringen sin fremtid. Nettverk og allianser til andre offentlige organer skal gjøres kjent og øke aksepten for reindriften sitt nærvær. Videre er det stilt krav om nær kontakt mellom næringsens representanter og Reindriftsforvaltningen for å opparbeide tillit og forståelse. Et slikt samarbeid er avgjørende for å nå målet om en bærekraftig utvikling.

Reindriftsforvaltningen skal bidra til at resten av reinbeitedistriktene utarbeider egne distriktplaner.

Det er viktig å sikre gode koplinger mellom forskningsmidlene og midler til utviklingstiltak over reindriftsavtalen.

I samsvar med "Strategisk plan for forskning og formidling i reindriften for perioden 2002-2005" skal forskningsinnsatsen rettes mot følgende fem områder:

- Arealinngrep og ytre påvirkning
- Beite og produksjon
- Verdiskaping
- Styring og organisering

- Likestilling

Reindriftsforvaltningen skal være en virksomhet som utnytter sine ressurser på en effektiv måte, og som gjennom forvaltning og rådgivning sikrer brukerne effektive tjenester.

Reindriftsforvaltningen skal videreføre innsatsen mot utvikling av personal- og lønnspolitikk, kompetanseoppbygging, organisasjonsutvikling, økonomistyring, ledelsesutvikling, interne driftsoppgaver samt IKT. I forhold til kompetanseoppbygging skal forvaltningen særlig prioritere opplæring av de tilsatte i samisk språk.

Kap. 1149 Verdiskapings- og utviklingstiltak i landbruket. Tilskudd til Landbrukets utviklingsfond (LUF).

Med bakgrunn i anmodning fra Sametinget ble avtalepartene under jordbruksforhandlingene 2003 enige om å flytte den årlige overføringen til Samisk utviklingsfond (SUF) ut av jordbruksavtalen. De framtidige overføringene til SUF blir fra 1.1 2004 overført fra kapittel 1149 post 50. Det har de siste årene vært overført 2 mill. kr til Samisk utviklingsfond over jordbruksavtalen. Denne bevilgningen videreføres også i 2004.

Kap. 1151 Til gjennomføring av reindrifftsavtalen

		(i 1000 kr)		
Post	Tiltak	Regnskap 2002	Saldert bud- sjett 2003	Forslag 2004
51	Tilskudd til Utviklings- og investeringsfondet	41 200	54 300	36 500
72	Tilskudd til organisasjonsarbeid	5 450	5 600	5 600
75	Kostnadssenkende og direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	53 959	48 200	51 100
79	Velferdordninger	1 800	1 800	1 800
82	Kostnader vedrørende radioaktivitet i rein	2 389		
Sum		104 798	100 900	95 000

Kapittelet omfatter bevilgninger til gjennomføring av reindrifftsavtalen, samt bevilgning for dekning av kostnader i forbindelse med radioaktivitet i reinkjøtt. Reindrifftsavtalen er, ved siden av reindrifftsloven, det viktigste operative redskapet for å følge opp målene og retningslinjene i reindrifftspolitikken. Her fastsettes bruken av de økonomiske virkemidlene, bl.a. ut fra reindrifftslovens intensjoner og bestemmelser. For nærmere omtale av mål og strategier i reindrifftspolitikken vises det til St. prp. nr. 63 (2002-2003) og Innst. S. nr. 287 (2002-2003) *Om reindrifftsavtalen 2003-2004, om dekning av kostnader vedrørende radioaktivitet i reinkjøtt, og om endringer i statsbudsjettet for 2003.*

Miljøverndepartementet

(i 1000 kr)

Kap.	post	Benevnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
1429	50	Tilskudd til samisk kulturminnevernarbeid	1 000	2 000	2 000

Kap. 1429, post 50 Tilskudd til samisk kulturminnevernarbeid

Miljøverndepartementet viderefører ordningen med tilskudd til samisk kulturminnevernarbeid. Tilskuddsordningen skal ivareta overordnede kulturminnefaglige hensyn i arbeidet med samisk kulturminner og kulturmiljøer. Midlene skal i hovedsak nyttes til vedlikeholds- og restaureringsarbeid. Det er foreslått at 2 mill. kr skal avsettes til formålet i 2004. Midlene stilles til disposisjon for Sametinget gjennom tildelingsbrev fra Miljøverndepartementet.

Miljøverndepartementet delegerte i 2001 myndighet etter kulturminneloven til Sametinget. Sametinget fikk med dette i en midlertidig prøveordning på 3 år forvaltningsansvaret for samiske kulturminneinteresser. Prøveordningen evalueres i 2003.

Utenriksdepartementet

(i 1 000 kr)

Kap.	post	Benevnelse	Regnskap 2002	Saldert budsjett 2003	Forslag 2004
116	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	400	400	400
163	71	Humanitært bistand og menneskerettigheter	988	1 200	1 200
Sum			1 388	1 600	1 600

I tillegg er det bevilget midler til samiske formål over følgende kapitler:

Kap.	Post	Tiltak
197	70	Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak

Kap. 116, post 70 Tilskudd til internasjonale organisasjoner

Utenriksdepartementet har bevilgninger der også samiske formål tilgodeses. Over kap. 116, post 70 Tilskudd til internasjonale organisasjoner gis det bl.a. støtte til ”Urfolks deltakelse i Arktisk råd m.v.”. Formålet med bevilgningen er å gi tilskudd til urfolksrepresentanters deltakelse i internasjonalt samarbeid i nordområdene på områder der deres interesser er særlig berørt, samt å styrke deres forutsetninger for å delta i denne type samarbeid. Bevilgningen er i første rekke benyttet til tilskudd til Samerådets og den russiske urfolksorganisasjonen RAIPONs deltakelse på Arktisk Råds møter m.v. Samarbeidet i Arktisk Råd omfatter alle de 8 arktiske statene Canada, Danmark, Finland, Island, Norge Sverige, Russland og USA. Ett hovedmål med dette sirkumpolære samarbeidet er å utvikle miljøsamarbeid og fremme bærekraftig utvikling i de arktiske områder. Samarbeidet innen Arktisk Råd er nå i betydelig vekst. Blant sentrale arbeidsfelt kan særlig nevnes overvåkning og tiltak mot forurensing, samt en pågående omfattende studie av klimaendring i Arktis. Etter initiativ fra Norge er det gjennomført et prosjekt om bærekraftig reindrift. Det legges fra norsk side stor vekt på betydningen av de arktiske urfolkernes aktive deltakelse i Rådet der Samerådet, som én av seks urfolksorganisasjoner, har status som permanente deltakere. Urfolkssekretariat, Indigenous Peoples Secretariat som er lokalisert i København, bistår urfolkernes deltakelse i Rådet. Bevilgningen har i perioden 2001-2003 vært kr 400 000 pr. år og det foreslås tilsvarende bevilgning for 2004.

Kap. 163, post 71 Humanitær bistand og menneskerettigheter

Det er opprettet et kompetansesenter for urfolksrettigheter i Kautokeino på grunnlag av et forslag i St.meld. nr. 21(1999-2000) Handlingsplan for menneskerettigheter. Kompetansesenterets virksomhet finansieres av Kommunal- og regionaldepartementet og Utenriksdepartementet. I 2002 og 2003 var Utenriksdepartementets tildeling henholdsvis på kr 988 000 og 1,2 mill. kr. Tildelingen skjer etter søknad fra kompetansesenteret. Det forventes at tildelingen fra Utenriksdepartementet for 2004 blir på samme nivå som for 2003.

Opplæring i lulesamisk språk og innføring i samisk kultur og samfunnsliv i Ungarn

Árran lulesamisk senter gir fra 2003 et lulesamisk undervisningstilbud ved Universitetet i Budapest. Undervisningstilbudet er finansiert av Utenriksdepartementet som i 2002 bevilget kr 500 000 over kap. 197, post 70 til etableringen av tilbudet.

Tilskudd til internasjonalt arbeid

Utenriksdepartementet vil som tidligere vurdere søknad fra Sametinget om støtte til deltakelse i FN og annet internasjonalt arbeid.

Justisdepartementet

Kap.	post	Tiltak
400	01	- Forskningsprosjekt om samiske sedvaner og rettsoppfatninger utenfor Finnmark fylke - Samerettsutvalget
440	01	Midler til politidistrikter med kommuner i forvaltningsområdet for samiske språk
470	72	Tilskudd til Rettshjelpskontoret for Indre Finnmark

Kap. 400 Justisdepartementet, post 01 Driftsutgifter

Justisdepartementet vil i 2004 avsette kr 550 000 på kap. 400, post 01 til forskningsprosjektet samiske sedvaner og rettsoppfatninger. Dette er et tverrfaglig forskningsprosjekt med målsetning om å redegjøre for samiske sedvaner og rettsoppfatninger som har gjort eller gjør seg gjeldende i forhold til retten til og bruken av land og vann i samiske områder. Prosjektet er delt i to faser og er nå inne i fase II, samiske sedvaner og rettsoppfatninger i områdene sør for Finnmark. Fase II av prosjektet ledes av det gjenoppnevnte samerettsutvalget, som har sitt mandat knyttet til de samme områdene. Resultatene fra fase I, samiske sedvaner og rettsoppfatninger i Finnmark fylke, er publisert som NOU 2001: 34. Justisdepartementet har satt av 2 mill. kr til prosjektet i perioden 2002 til 2004. Det ble brukt kr 20 000 av bevilgningen i 2002. For 2003 er det avsatt 1,43 mill. kr til formålet. Prosjektet antas å bli ferdigstilt i løpet av 2004.

Samerettsutvalget

I 2003 har Justisdepartementet bevilget 2,95 mill. kr (ekskl. arbeidsgiveravgift) til Samerettsutvalget på kap. 400, post 01. Utvalgets ramme for 2004 vil bli fastsatt primo januar 2004.

Kap. 440 Politidirektoratet – Politi- og lensmannsetaten, post 01 Driftsutgifter

På kap. 440, post 01 har det i flere år vært stilt midler til disposisjon for politidistrikter med tospråklig befolkning (samisk/norsk). Midlene administreres av politimesteren i Troms i henhold til egen instruks. Målsettingen er å motivere til økt kunnskap om det samiske språk i politidistrikter med samisk befolkning. Politidistrikter som har merarbeid som følge av tospråklighet, kan derfor søke om tilskudd fra de avsatte midlene. Søknad om tildeling varierer fra år til år, avhengig av om de ansatte i politidistriktene melder om behov for opplæring. I 2003 er det avsatt 0,4 mill. kr til formålet. Tilsvarende beløp vil bli satt av i 2004.

Kap. 470 Fri rettshjelp, post 72 Tilskudd til spesielle rettshjelpstiltak

Rettshjelpskontoret for Indre Finnmark ble opprettet i 1997, og det understrekes i prosjektbeskrivelsen at "store deler av befolkningen her er samer som er en minoritetsgruppe med særlige problemer, både språklig og geografisk. Behovet for rettshjelp må i denne gruppen regnes som ekstra stort". Det er dårligere advokatdekning i området enn på landsbasis. Dette er også noe av bakgrunnen for driften av kontoret.

Justisdepartementets tilskudd for 2003 til Rettshjelpskontoret for Indre Finnmark er ca. 1,2 mill. kr. Det tas sikte på å tildele tilsvarende beløp (prisjustert) til Rettshjelpskontoret for Indre Finnmark i 2004. Kontoret hadde 55 saker til behandling i 2002. Det ble gitt muntlig rådgivning ved 197 saker. Antall henvendelser til Rettshjelpskontoret for Indre Finnmark ble kraftig redusert i 2002 etter at Stortinget besluttet at kontoret ikke lenger skal gi gratis rettshjelp til alle, men følge retningslinjene for fri rettshjelp, jf. Innst. S. nr. 181 (1999-2000) til St.meld. nr. 25 (1999-2000) Om fri rettshjelp. Sametinget ytret ønske om å ta hånd om bevilgningen til Rettshjelpskontoret for Indre Finnmark. Dialogen mellom Justisdepartementet og Sametinget er i denne forbindelse stilt i bero etter at det ble gitt nye retningslinjer for driften av Rettshjelpskontoret for Indre Finnmark. Disse er både tilpasset rettshjelpslovens regler

samtidig som de søker å ivareta de særskilte behov som gjør seg gjeldende hos den samisktalende befolkningen og behovet for ubyråkratiske rutiner for behandling av søknader om fri rettshjelp.